

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

บรรดาชาวไทยทุกคนต้องเข้าเป็นสถานะของทหารกองเกิน คือผู้ที่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกตามกฎหมาย และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50 (5) มีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ ฉะนั้นไม่มีชายไทยคนใดที่มีหน้าที่ยกเว้นในการลงบัญชีเป็นทหารกองเกิน ไม่มียกเว้น เมื่อทหารกองเกินได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดสิทธิ และหน้าที่ของทหารกองเกิน ตลอดจนทหารกองประจำการ จนกว่าจะปลดเป็นทหารกองหนุน ซึ่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีลักษณะควบคุมบังคับทางอาญา หากทหารกองเกินฝ่าฝืนจะต้องรับผิดชอบประมุขกฎหมายอาญา

ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดการบังคับใช้กฎหมายการเกณฑ์ทหารไทยในตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ว่าด้วยการเกณฑ์ทหารในอดีตจนถึงปัจจุบัน ความหมายของทหารในมิติต่างๆ ตั้งแต่การลงบัญชีเป็นทหารกองเกินจนถึงการปลดเป็นทหารกองหนุน แต่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการรับลงบัญชีทหาร หรือสัสดี ที่สำคัญคือ ท่ามกลางการตั้งคำถามของสังคมที่ว่าทหารนั้นมีความสำคัญอย่างไร และทหารมีความจำเป็นอย่างไรสำหรับประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้แทรกความสำคัญของทหารไว้สำหรับในประเทศไทย เพราะหากทหารไม่สำคัญต่อประเทศชาติ ก็ไม่จำเป็นต้องมีทหาร และเมื่อมีการเกณฑ์ทหาร ประเทศอื่นดำเนินกระบวนการอย่างไรสำหรับบุคคลในประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นระบบสมัครใจเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของสหรัฐอเมริกา ระบบบังคับเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของสาธารณรัฐเกาหลี โดยที่สำคัญแม้จะเป็นการบังคับหรือสมัครใจ ผู้วิจัยกับพบว่าประเทศดังกล่าวกับการเปิดโอกาสให้เพศหญิงเข้ารับราชการเข้ากองประจำการได้ด้วย

มาถึงปัญหาที่ผู้วิจัยได้ค้นพบคือจากที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินคดีทหารกองเกิน ตั้งแต่ในเรื่องของการเปรียบเทียบปรับทหารกองเกิน ของพนักงานสอบสวน การสั่งฟ้องคดีของอัยการ หรือแม้กระทั่งการพิจารณาคดีของผู้พิพากษา ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 นั้น เป็นปัญหาทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งควบคุมบัญชีทหารคือสัสดี และ

ตัวทหารกองเกินเองที่อาจใช้เวลาในการเดินทางไปติดต่อราชการในหลายหน่วยงาน โดยผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา เพื่อศึกษาเอามาปรับใช้ในการดำเนินคดีอาญากับทหารของเกินในไทย โดยศึกษาทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Process)

โดยอาศัยหลักความเสมอภาค เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 50 (5) มีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ ทฤษฎีการลงโทษ ของพนักงานอัยการ ในการสั่งฟ้องทหารกองเกินตาม มาตรา 25 มาตรา 27 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ประเภทของโทษทางอาญาที่สามารถเปรียบเทียบได้ สำหรับทหารกองเกินที่ฝ่าฝืนไม่ไปยอมลงบัญชีตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และสุดท้ายคือทฤษฎีการลงโทษ ทหารกองเกินตาม มาตรา 25 มาตรา 27 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และการศึกษากฎหมายในประเทศไทยเองที่สามารถนำมาเปรียบเทียบการปรับภายใต้กฎหมาย ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดี ในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศเปรียบเทียบกฎหมายไทยที่มีอยู่ในการบังคับบทลงโทษข้าราชการทหารกองประจำการ หรือทหารประจำการ อันได้แก่ พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่ระบุคดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลทหาร ตลอดจนขอบเขตการใช้อำนาจของ ศาลทหาร และคณะตุลาการศาลทหารในการพิจารณาคดี พลเรือน แต่ในเฉพาะเมื่อประกาศกฎอัยการศึก เมื่อกล่าวถึงกฎหมายในประเทศแล้ว จะต้องกล่าวถึงกฎหมายต่างประเทศด้วย ซึ่งกฎหมายรับราชการทหาร มีความคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติรับราชการทหารอยู่น้อย

ในสาธารณรัฐเกาหลี พบว่ากฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหารชื่อ South Korea's Military Service Act of พ.ศ. 2492 โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยของสาธารณรัฐเกาหลี เมื่อชายชาวเกาหลีอายุครบ 18 ปี (อายุเกาหลี) การเกณฑ์ทหารของเขาจะมีผลบังคับใช้ อย่างไรก็ตามพวกเขาไม่ต้องเริ่มบริการทันที สามารถเลื่อนวันเริ่มงานได้จนถึงอายุ 28 ปี เช่นเดียวกับประเทศไทย สำหรับนักศึกษาที่อยู่ในระหว่างศึกษา สามารถผ่อนผันได้จนถึงอายุ 26 เช่นเดียวกับประเทศไทยปัจจุบันทหารกองเกินสามารถร้องขอเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษเมื่ออายุครบ 18 ปี และสามารถผ่อนผันเข้ารับการตรวจเลือกเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ จนถึงอายุ 26 ปี เช่นเดียวกับประเทศไทย โดยการผ่อนผันเข้ารับราชการทหารของไทย จะต้องอยู่ในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัย อีกทั้ง โรคที่ขัดต่อการรับราชการทหาร เช่นเดียวกับไทยตามที่ได้กล่าวไว้ โทษบังคับในคดีอาญา ตามมาตรา 26 (2) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 11-2 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสิบล้านบาท เช่นเดียวกับไทย และในการพิจารณาพิพากษาของศาลที่

มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาสำหรับพลเรือนอันเป็นความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ก็สามารถพิจารณาได้ถึงชั้นอุทธรณ์เลยทีเดียว ซึ่งสำหรับที่ก็สามารถพิจารณาคดีพลเรือนได้ แต่ในเฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐเช่นเดียวกัน

ในสหรัฐอเมริกา ตามที่ได้กล่าวในหัวข้อที่ผ่านมา แม้สหรัฐอเมริกา จะมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไว้ชายอายุระหว่าง 18-25 ปี จะต้องลงทะเบียนเพื่อเรียกในกรณีจำเป็น แต่ในการปฏิบัติจริงไม่มีบทกำหนดโทษบุคคลซึ่งฝ่าฝืนในการเข้ารับราชการทหาร อันเนื่องมาจาก กองทัพสหรัฐเปิดรับสมัคร กองทัพอาสาสมัครล้วน (all volunteer forces)” และมีกฎหมายประมวลยุติธรรมทางทหารชื่อว่า (uniform Code Of Military Justice : UCMJ) ไว้บังคับกำลังพลที่อยู่ในเขตอำนาจศาล เช่น พลเรือนที่อยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ทหาร เป็นต้น หากเป็นพลเรือนที่ถูกกล่าวหาว่าก่อการร้ายก็สามารถนำขึ้นศาลทหารได้ การดำเนินคดีอาญากับทหารกองเกินของสหรัฐอเมริกา นั้น แม้ว่ากฎหมายการเข้ารับราชการทหารภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยของสหรัฐอเมริกาจะยังมีผลใช้อยู่ แต่การดำเนินคดีมิได้เกิดขึ้น เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีการรับสมัครทหารอาญาตามที่กล่าวมาเช่นเดียวกัน คืออาสาสมัคร ซึ่งแต่ละปีมีผู้ที่สมัครเกินความต้องการ และในส่วนการกระทำความผิดของทหารอาสาสหรัฐอเมริกาก็ต้องขึ้นศาลทหารเมื่อกระทำความผิดเป็นต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เพื่อมาเปรียบเทียบกับ การดำเนินคดีอาญากับทหารกองเกินตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 ในประเทศไทย พบว่า การดำเนินคดีกับทหารกองเกินสามารถกระทำได้เพราะมีการรับรองของกฎหมาย และมีเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการได้เลยไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานได้เลย คือ สัสดี อัยการทหาร ศาลทหาร เกี่ยวกับอย่างไรก็ตาม การที่จะให้อำนาจ อัยการทหาร และศาลทหาร มีอำนาจออกหมายเรียกสอบสวน สั่งฟ้อง และพิจารณาพิพากษาทหารกองเกินแต่ในความผิดต่างๆ ได้นั้น จะต้องมีการปรับแก้กฎหมายหลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็น การให้อำนาจศาลทหาร ตาม พระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 การให้อำนาจ อัยการทหารในการสอบสวน และการสั่งคดี ตาม ระเบียบอัยการทหาร พ.ศ. 2501 ตลอดจน ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยอัยการทหาร พ.ศ.2499 โดยผู้วิจัยจะกล่าวข้อเสนอแนะในหัวข้อต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะให้ดำเนินการดังนี้

5.2.1 ควรมีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมหรือออกกฎหมายเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 16 โดยการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 16 (5) บุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้รับตัวไว้เพื่อให้เข้ารับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหาร ให้แก้ไขเป็นว่า

บุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ ซึ่งเป็นผู้ได้ลงบัญชีเป็นทหารกองเกินแล้ว ตาม พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 16 ทั้งนี้ให้ เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตามข้อตกลงกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นไปตามความผิวดินที่เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงจัดจีน ตาม พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เท่านั้น

5.2.2 ควรมีการแก้ไขในด้านการสอบสวน ของสัสดีอำเภอ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยระเบียบจัดการทางคดี พ.ศ. 2547 ข้อ 4 (4) “ผู้สอบสวน” หมายความว่า นายทหารพระธรรมนูญ อัยการทหาร และนายทหารชั้นสัญญาบัตร ที่มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร ควรแก้ไขเป็น “ผู้สอบสวน” หมายความว่า นายทหารพระธรรมนูญ อัยการทหาร และนายทหารชั้นสัญญาบัตร (เฉพาะแต่สัสดีอำเภอ) ที่มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร ในกรณีที่ทหารกองเกิน หลีกเลียงจีนตามมาตรา 25 มาตรา 27 และมาตรา 34 มีอำนาจทำความเห็นสั่งให้พนักงานอัยการทหารสั่งฟ้องทหารกองเกิน ต่อศาลทหาร

5.2.3 ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมในด้านของการพิจารณาคดี ตุลาการศาลทหาร พระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 65 ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ คือ

1) นายทหารผู้บังคับบัญชาจำเลยซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป หรือมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไปที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาดำแหน่งชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป เป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดทหาร ศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหารกรุงเทพ

2) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการศาลทหารชั้นต้นเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษในกรณีที่จำเลยอยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาหรือไม่อยู่ได้บังคับบัญชาของทหาร

3) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการศาลประจำหน่วยทหารหรือศาลอาญาศึกเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษาของศาลนั้น ๆ

โดยควรเพิ่มเติม (4) เพื่อให้อำนาจตุลาการทรมีอำนาจพิจารณาพิพากษา ในความผิด กองเกิน หลีกเลี้ยงขึ้นตามมาตรา 25 มาตรา 27 และมาตรา 34 ได้โดยตรง เพื่อช่วยแบ่งเบาคดีที่ขึ้น ต่อศาลอีกทางหนึ่ง และสามารถสื่อสารในทางคดีแก่นายทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.4 ควรมีการออกระเบียบเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับทางอาญา พระราชบัญญัติรับ ราชการทหาร พ.ศ. 2497 สำหรับความผิดตามมาตรา 16 ให้นายอำเภอหรือสัสดีอำเภอ เนื่องจก การเอาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความทางอาญามาตรา 37 มาบังคับใช้ไม่ตรงกับ วัตถุประสงค์ ซึ่งอันเป็นการยอมให้ผลการดำเนินคดีอาญาได้ระงับไป แต่ในทางปฏิบัติคดีอาญา โดยบทกำหนดโทษของทหารกองเกินได้ระงับซึ่งโทษไปโดยการปรับไม่ตรงกับบทความผิดคือ พระราชบัญญัติ รับราชการทหาร พ.ศ. 2497 บัญญัติไว้ มาตรา 43 บุคคลใดไม่มาลงบัญชีทหาร กองเกินตามมาตรา 16 หรือมาตรา 18 หรือไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา 19 หรือไม่ ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 21 หรือไม่รับหมายเรียกที่อำเภอตามมาตรา 25 ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกิน หรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่ง บรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตน แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งการลงโทษดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ กฎหมายหรือการขัดกันของกฎหมาย กล่าวคือ การเปรียบเทียบปรับของกฎหมายอาญามาตรา 37 ทำให้คดีระงับไป แต่การปฏิบัติของ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 วรรคสอง เป็นการ ลดโทษการปรับและการจำคุกลง แต่สิทธิหน้าที่ยังอยู่คงเดิม อีกทั้งเพื่อให้ นายอำเภอหรือสัสดี อำเภอ มีอำนาจตามกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายควรมีการ แก้ไขเพิ่มเติม หรือออก กฎหมายใหม่เฉพาะให้มีอำนาจโดยตรง